

SXEDIO.22A

1.1.1897: ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΣΤΡΑΤΟΣ ΑΠΟΒΙΒΑΖΕΤΑΙ ΣΤΗΝ ΚΡΗΤΗ. Ο ΚΥΠΡΙΑΚΟΣ ΛΑΟΣ ΔΙΕΝΕΡΓΕΙ ΕΡΑΝΟΥΣ ΓΙΑ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΩΝ ΚΡΗΤΩΝ (ΠΑΡΑ ΤΑ ΔΙΚΑ ΤΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΣΕΙΣΜΟΥΣ) ΕΝΩ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΖΕΤΑΙ ΝΑ ΑΠΟΣΤΕΙΛΕΙ ΕΜΨΥΧΟ ΥΛΙΚΟ ΠΡΟΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΩΝ ΜΑΧΟΜΕΝΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ

Την 1η Ιανουαρίου **1897** Ελλαδίτες στρατιώτες αποβιβάστηκαν στην Κρήτη με εντολή να παρεμποδίσουν την αποστολή νέων τουρκικών στρατευμάτων που είχαν ως στόχο να μη εφαρμόσουν τη σύμβαση της Χαλέπας του **1878**.

Η Οθωμανική Αυτοκρατορία είχε υποχρεωθεί από τις Μεγάλες δυνάμεις (Αγγλία, Γαλλία, Ρωσία και Ιταλία) να επαναφέρει τη συνθήκη της Χαλέπας την οποία κατήργησε το **1889** μονομερώς.

Ακολούθησαν σκληρές συγκρούσεις με τους Κρήτες να αγωνίζονται με τη σειρά τους για Ένωση της νήσου με την Ελλάδα.

Έτσι η άφιξη του ελληνικού στρατού ενέτεινε τις συγκρούσεις με αποτέλεσμα να παρέμβουν για άλλη μια φορά οι Μεγάλες δυνάμεις.

Στην Κύπρο τα γεγονότα της Κρήτης και ο αγώνας τους για Ένωση με την Ελλάδα, που θεωρείτο παράλληλος με εκείνο των Χριστιανών Κυπρίων, συγκλόνιζε κι έτσι οι Κύπριοι έσπευσαν να συλλέξουν χρήματα και άλλη βοήθεια για να την αποστείλουν στους αγωνιζόμενους εναντίον της τουρκικής κυριαρχίας.

Η κρίση στην Ελλάδα προσλάμβανε διαστάσεις και οι Κύπριοι, παρά τα πενιχρά τους μέσα πρόσφεραν ό,τι μπορούσαν, ενώ σχημάτισαν φάλαγγα από κυπρίους εθελοντές που θα πήγαιναν εκεί για να πολεμήσουν.

Ωστόσο η ενέργεια τους αυτή προδόθηκε στις τοπικές αρχές κι' έτσι πήγε μικρός αριθμός από αυτούς και μάλιστα μυστικά γιατί οι αρχές, ήθελαν να διαστηρηθεί η ουδετερότητα της Κύπρου έναντι της Τουρκίας.

Από πολύ νωρίς, στις **14** Ιουνίου **1896** καθώς συνεχιζόταν η κρίση, η "Σάλπιγξ" της Λεμεσού έγγραφε για τις προσπάθειες που καταβάλλονταν για συλλογή χρημάτων προς βοήθεια των Κρητών:

" Την παρελθούσαν Κυριακήν συνήλθον ως ηγγείλαμεν πολλοί πολίται εν τη Λέσχη Ενώσει μετά δε βραχείαν προσλαλιάν του κ. Α. Παλαιολόγου, υπέρ των Κρητών και του κ. Γ. Μαληκίδου υπέρ ιδρύσεως "Πατριωτικού Συνδέσμου" περί ου προσεχώς πλείονα, εξελέγη επιτροπή υπό την προεδρίαν της Α. Πανιερότητος του Αρχιερέως ημών, ήτις περιαγάγουσα κατάλογον συνεισφορών συνήθροισε εντός τεσσάρων ημερών περί τας **125** λίρας. Αξιέπαινος και συγκινητική ήτο αληθώς η προθυμία όλων εις το να προσφέρωσι το κατά δύναμιν ποσόν. Διά την ίδρυσιν του μνησθέντος σωματείου εξελέγη επιτροπή, όπως συντάξη τον κανονισμόν, ο οποίος την προσεχή Κυριακήν, ώραν **3** μ.μ. θα συζητηθή υπό των μελών".

(Μεταγλώττιση)

" Την περασμένη Κυριακή συνήλθαν όπως αναγγείλαμε πολλοί πολίτες στη Λέσχη Ενώσις, μετά δε από σύντομη ομιλία του κ. Α. Παλαιολόγου, υπέρ των Κρητών και του κ. Γ. Μαληκίδη υπέρ της ίδρυσης "Πατριωτικού Συνδέσμου" για τον οποίο προσεχώς θα γράψουμε περισσότερα, εξελέγη επιτροπή υπό την προεδρία της Α. Πανιερότητος του Αρχιερέα μας, η οποία περιφέρουσα κατάλογο συνεισφορών συγκέντρωσε μέσα σε τέσσερις ημέρες περί τις **125** λίρες. Αξιέπαινος και συγκινητική ήταν αλήθεια η προθυμία όλων να προσφέρουν το κατά δύναμη ποσό. Για την ίδρυση του αναφερθέντος σωματείου εξελέγη επιτροπή για να συντάξει τον κανονισμό, ο οποίος την προσεχή Κυριακή, στις **3** μ.μ. θα συζητηθεί από τα μέλη".

Παρόμοιοι έρανοι έγιναν σε όλη την Κύπρο.

Από την Πάφο ο ανταποκριτής της "Σάλπιγγος" με υπογραφή "Ο" έγραφε στις **16/28 Ιουνίου, 1896** (Σάλπιγγος **28** Ιουνίου) ότι έγινε εκεί σύσκεψη υπό τον Μητροπολίτη και εκλέγηκε επιτροπή για συλλογή χρημάτων υπέρ των Κρητών. Μέλη της επιτροπής ορίστηκαν οι Κ. Κυθραιώτης, Σ. Μαρκίδης, Η. Μαλλιιώτης, Κ. Κακογιάννης, Δ Ρούβαλης και Κ. Πηλαβάκης.

Η σύσκεψη έγινε στη Μητρόπολη και ο Μητροπολίτης προσφωνώντας τους συγκεντρωθέντες είπε κατά την εφημερίδα:

"Πάντες εννοούμεν ήρξατο λέγων ότι είμεθα μιας μητρός φιλόστοργα τέκνα, αδελφοί των ενδόξων Κρητών, οίτινες πελεμούσι με ανήκουστον επιμονήν και σταθερότητα προασπιζόμενοι την ιδίαν αυτών πατρίδα, τα φυσικά της δίκαια, τας αναπαλλοτριώτους ελευθερίας της από την βίαν και καταδυναστείαν των ασεβών και αγρίων τυράνων και αρπακτήρων.

Αφού δ' εν ιερά συγκινήσει και θεία, ούτως ειπείν, εμπνεύσει, διηρμήνευσε τους στόχους των περιφλεγών καρδιών των απαραμύλλων τέκνων της Κρήτης, κατέστρεψε τον λόγον ον δεν επιχειρώ να αναγράψω, περιποιθώς ότι λίαν ατέχνως θα έπραττον τούτο, επιλέγων ότι "πας έχων εν τω στήθει αυτού προς τα αριστερά, δι' ένα σκοπόν βεβαίως μυσ τινάς παλλομένους, ας καταβάλη γενναίως ό,τι δύναται ως αρωγήν εις το εθνικόν μεγαλείον, εκ των σπλάχνων του εξαγόμενον προς ανακούφισιν γλυκείαν παρηγορίαν των αθανάτων αθλητών του αγώνος της Κρήτης εις τα όμματα των οποίων θα λάμψη το ιλαρόν φως της χαράς εκ της παρηγόρου ιδέας ότι έχουσιν ομοφύλους αισθανομένους ως ιδίους τους πόνους των".

(Μεταγλώττιση)

"Όλοι εννοούμε, άρχισε λέγοντας, ότι είμαστε μιας μητέρας φιλόστοργα παιδιά, αδελφοί των ένδοξων Κρητών, οι οποίοι πελεμούν με ανήκουστη επιμονή και σταθερότητα προασπιζόμενοι την πατρίδα τους, τα φυσικά της δίκαια, τις αναπαλλοτριώτες ελευθερίες

της από τη βία και καταδυναστεία των ασεβών και άγριων τυράνων και αρπακτήρων.

Αφού δε με ιερή συγκίνηση και θεία, είπε αυτά, διηρμήνευσε τους στόχους των περιφλεγών καρδιών των απaráμυλλων τέκνων της Κρήτης, έστρεψε το λόγο τον οποίο δεν επιχειρώ να αναγράψω, πιστεύοντας ότι θα έκαμνα κάτι τέτοιο πολύ άτεχνα, επιλέγω (την εξής φράση) ότι "όποιος έχει στο στήθος του προς τα αριστερά, για ένα σκοπό βεβαίως κάποιους μυς που πάλλονται, ας καταβάλει γενναία ό,τι μπορεί ως βοήθεια στο εθνικό μεγαλείο, από τα σπλάχνα του εξαγόμενο για ανακούφιση και γλυκειά παρηγοριά των αθάνατων αθλητών του αγώνα της Κρήτης στα μάτια των οποίων θα λάμψει το ιλαρό φως της χαράς από την παρήγορη ιδέα ότι έχουν ομοφύλους αισθανομένους ως δικούς τους πόνους τους".

Μπορεί να λεχθεί ότι οι Κύπριοι εισέφεραν όχι μόνο από τα υστερήματά τους, αλλά έδιναν και εκείνα που οι ίδιοι χρειάζονταν για να καλύψουν πολλές ανάγκες τους, ιδιαίτερα στη Λεμεσό, όπου είχαν γίνει πολλοί σεισμοί, με μεγάλες ζημιές.

Τόσοι ήταν οι σεισμοί που κράτησαν καθημερινά σχεδόν για πολλούς μήνες, ώστε η "Σάλπιγξ" της Λεμεσού στις σημείωνε στις 21 Ιουνίου ότι "από τις παρελθούσης Δευτέρας η Λεμηςσός χορεύει διαρκώς".

Οι Λεμεσιανοί μάλιστα είχαν αναγκασθεί να εγκαταλείψουν τα σπίτια τους και να εγκατασταθούν σε σκηνές πολλές από τις οποίες τους είχε διανείμει ο στρατός.

Πρόσθετε η εφημερίδα για το σεισμό και τις συνέπειες στην πόλη της Λεμεσού:

"Δεν έμεινε οικία χωρίς να πάθη εν σχίσμα, ένα κάθισμα, ένα χάραγμα. Ολοι σχεδόν από των εκκλησιών μέχρι και των μικροτέρων ισογείων έπαθον κατά μάλλον ή ήττον επικινδύνως.

Η αγορά σχεδόν όλη έκλεισεν. Ουδείς απομακρύνεται της οικογενείας του, διότι ο τρόμος, υφ' ου καταλαμβάνονται κυρίως αι γυναίκες και τα

παιδιά μετά πάντα τιναγμόν είνε απερίγραπτος.

Μετά πάσαν δόνησιν οπωσούν ισχυράν ακούονται
εδώ μεν φωναί απαίσιοι, εκεί δε κλαυσθμοί τρομεροί.

Εδώ βλέπεις τας γυναίκας να λιποθυμούν και
παρέκει να σφυκταγκαλιάζονται, άλλαι ολοφυρόμεναι.

Φοβεράς και τρομεράς όντως ημέρας διέρχεται
η Λεμησσός. Από του παρελθόντος Μαρτίου, ότε
εγένοντο οπωσούν ισχυραί δονήσεις σεισμών,
δυνάμεθα να είπωμεν ότι δεν έπαυσαν να μας
ενθυμίζωσιν ενίοτε μικραί τοιαύται παρερχόμεναι
σχεδόν απαρατήρητοι.

Ησαν φαίνεται προανακρούσματα των τρομερών
τούτων αλλεπαλλήλων και πολυημερών σεισμών.

Η Λεμησσός υποφέρει συχνά εκ των σεισμών. Κατά
το **1838** και σχεδόν ειπείν δεν παρέρχεται έτος άνευ
σεισμού, αλλά ευτυχώς παράδειγμα καταπτώσεως
οικιών εκ σεισμών δεν ενθυμείται κανείς.

Σήμερον όμως εάν ο μη γένοιτο εξακολουθήσωσι
αι τοιαύται ισχυραί δονήσεις, φοβούμεθα ότι πολλάί
οικίαι θα πέσωσι, διότι πολλάί εβλάβησαν. Το κέντρον
των σεισμών τούτων φαίνεται να ήναι το παρά την
αλυκήν ακρωτήριον, διο και το επί του ακρωτηρίου
εκείνου χωρίον Ακρωτήρι υπέστη τας μεγαλυτέρας
καταστροφάς μνημνησθεισών περί των **15** οικιών άνευ
ευτυχώς απευκταίου."